TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. lapkričio 22 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendroji Europos prieglobsčio sistema — Direktyva 2004/83/EB — Būtiniausi pabėgėlių statuso ar papildomos apsaugos statuso suteikimo standartai — 4 straipsnio 1 dalies antras sakinys — Valstybės narės bendradarbiavimas su prašytoju vertinant su jo prašymu susijusią reikšmingą informaciją — Apimtis — Atmetus prašymą suteikti pabėgėlio statusą pateikto prašymo suteikti papildomą apsaugą nagrinėjimo nacionalinės procedūros teisėtumas — Pagrindinių teisių laikymasis — Teisė būti išklausytam“

Byloje C-277/11

dėl *High Court* (Airija) 2011 m. birželio 1 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. birželio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

M.

prieš

Minister for Justice, Equality and Law Reform,

Airiją,

Attorney General

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai A. Borg Barthet, M. Ilešič, J.-J. Kasel (pranešėjas) ir M. Berger,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė K. Sztranc-Sławiczek, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. kovo 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— M., atstovaujamo *BL* P. O’Shea ir I. Whelan, įgaliotų solisitoriaus B. Burns,

— Airijos, atstovaujamos D. O’Hagan, padedamo baristerio D. Conlan Smyth,

— Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,

* Proceso kalba: anglų.

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos N. Graf Vitzthum,

— Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos Z. Fehér Miklós, K. Szíjjártó ir Z. Tóth,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir M. Noort,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos K. Petkovska,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Condou-Durande ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2012 m. balandžio 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, p. 12 ir klaidų ištaisymas OL L 204, 2005 m., p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96) 4 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp M. ir *Minister for Justice, Equality and Law Reform* (teisingumo, lygybės ir teisės reformų ministras), Airijos ir *Attorney General* (generalinis prokuroras) dėl pirmojo prašymo suteikti papildomą apsaugą, pateikto po to, kai buvo atmestas jo prašymas suteikti pabėgėlio statusą, nagrinėjimo procedūros teisėtumo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija

3 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnio „Teisė į gerą administravimą“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kiek įmanomai trumpesnį laiką.

2. Ši teisė apima:

a) kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę;

b) kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo;

c) administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus.“

4 Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje numatyta kiekvieno asmens teisė į veiksmingą teisinę gynybą pagal įstatymą įsteigtame nepriklausomame ir nešališkame teisme. Šiame straipsnyje pažymima, kad kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas. Pagal Chartijos 48 straipsnio 2 dalį kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, užtikrinama teisė į gynybą.

5 Pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį šios Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę.

Bendroji Europos prieglobsčio sistema

6 1989 m. gruodžio 8 ir 9 d. Strasbūro Europos Vadovų Taryba nustatė tikslą suderinti valstybių narių prieglobsčio politiką.

7 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadose numatyta, be kita ko, sukurti bendrąją Europos prieglobsčio sistemą, grindžiamą visapusišku ir visiems galiojančiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašytos ir 1954 m. balandžio 22 d. įsigaliojusios Konvencijos dėl pabėgėlių statuso (*Recueil des traités des Nations unies*, 189 tomas, p. 150, 1954 m., Nr. 2545 (1954)) (toliau – Ženevos konvencija) taikymu. Ši konvencija buvo papildyta 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso (toliau – 1967 m. protokolas), kuris įsigaliojo 1967 m. spalio 4 dieną.

8 Visos valstybės narės yra Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo susitariančiosios šalys. Europos Sąjunga nėra jų susitariančioji šalis, tačiau SESV 78 straipsnio 1 dalyje ir Chartijos 18 straipsnyje numatyta, kad teisė į prieglobstį garantuojama, be kita ko, atsižvelgiant į šią konvenciją ir į 1967 m. protokolą.

9 1997 m. spalio 2 d. priimta Amsterdamo sutartimi EB sutartis buvo papildyta 63 straipsniu, pagal kurį Europos Sąjungos Tarybai suteikta kompetencija pasikonsultavus su Europos Parlamentu priimti Tamperės Europos Vadovų Tarybos rekomenduotas priemones.

10 Remiantis šiuo teisiniu pagrindu priimta 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, p. 13 ir klaidų ištaisymas OL L 236, 2006 m., p. 36).

11 Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai SESV 78 straipsnyje numatyta sukurti bendrąją Europos prieglobsčio sistemą.

12 Direktyvų 2004/83 ir 2005/85 1 konstatuojamojoje dalyje įtvirtinta, kad bendra prieglobsčio politika, įskaitant bendrąją Europos prieglobsčio sistemą, yra Sąjungos tikslo laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą tiems, kurie aplinkybių priversti teisėtai ieško apsaugos Europos bendrijoje, sudedamoji dalis. Be to, jų 2 konstatuojamojoje dalyje taip pat minimos Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvados.

13 Direktyvų 2004/83 ir 2005/85 atitinkamai 10 ir 8 konstatuojamosiose dalyse nurodoma, kad jose gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, patvirtintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

Direktyva 2004/83

14 Pagal Direktyvos 2004/83 1 straipsnį jos tikslas – nustatyti būtiniausius trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartus.

15 Pagal šios direktyvos 2 straipsnį:

a) tarptautinė apsauga – tai pabėgėlio ar papildomos apsaugos statusas, kaip apibrėžta d ir f punktuose;

<...>

c) pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo tam tikrai socialinei grupei baimės yra ne savo pilietybės šalyje ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja atsiduoti tos šalies globai <...>

d) pabėgėlio statusas – tai valstybės narės suteikiamas trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pripažinimas pabėgėliu;

e) papildomą apsaugą galintis gauti asmuo – tai trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, kuris negali būti laikomas pabėgėliu, tačiau apie kurį pagrįstai galima manyti, kad jei jis arba ji būtų grąžintas (-a) į savo kilmės šalį, arba asmens be pilietybės atveju – į jo arba jos gyventą šalį, jam arba jai iškiltų realus pavojus patirti 15 straipsnyje apibrėžtus smurtinius veiksmus, <...> ir kuris arba kuri negali arba dėl tokio pavojaus nepageidauja pasinaudoti tos šalies apsauga;

f) papildomos apsaugos statusas – tai valstybės narės suteikiamas trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pripažinimas papildomą apsaugą galinčiu gauti asmeniu;

g) tarptautinės apsaugos prašymas – tai trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės pateiktas prašymas dėl valstybės narės apsaugos, kuris arba kuri, kaip galima suprasti, siekia pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso <...>

<...>“

16 Direktyvos 2004/83 II skyriuje „Tarptautinės apsaugos prašymų įvertinimas“ esantis 4 straipsnis „Faktų ir aplinkybių įvertinimas“ suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės gali laikyti prašytojo pareiga kuo greičiau pateikti visą informaciją pareiškimui dėl tarptautinės apsaugos pagrįsti. Valstybės narės pareiga – bendradarbiaujant su prašytoju įvertinti atitinkamą su prašymų susijusią informaciją.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minima informacija – tai prašytojo pareiškimai ir visa jo turima dokumentacija, susijusi su jo amžiumi, biografijos faktais, įskaitant sietinus giminaičius, tapatybe, pilietybe (-is), ankstesne gyvenamąja šalimi (-is) ir vieta (-is), ankstesniais prieglobsčio prašymais, kelionės maršrutais, tapatybės bei kelionės dokumentais ir tarptautinės apsaugos prašymo priežastimis.

3. Tarptautinės apsaugos prašymas įvertinamas individualiai ir atsižvelgiant į:

a) visus įvertintinus faktus, susijusius su kilmės šalimi sprendimo priėmimo dėl prašymo metu, įskaitant kilmės šalies įstatymus ir taisykles bei jų taikymo būdą;

b) atitinkamus prašytojo pateiktus pareiškimus ir dokumentaciją, įskaitant informaciją apie tai, ar prašytojas buvo ar gali būti persekiojamas ar gresia smurto veiksmai;

c) prašytojo asmeninę padėtį ir aplinkybes, įskaitant tokius veiksnius kaip biografijos faktai, lytis ir amžius, kad pagal asmenines prašytojo aplinkybes būtų įvertinta, ar prieš jį arba ją vykdyti ar galimi veiksmai galėtų būti persekiojimas arba būtų susiję su smurtu;

d) tai, ar prašytojo veikla išvykus iš kilmės šalies buvo nukreipta siekiant vienintelio arba pagrindinio tikslo – sudaryti reikiamas sąlygas prašyti tarptautinės apsaugos, kad būtų įvertinta, ar dėl šios veiklos į tą šalį grįžęs prašytojas būtų persekiojamas ar jam arba jai grėstų smurto veiksmai;

e) tai, ar galima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas galėtų pasinaudoti kitos šalies apsauga, kurioje jis galėtų gauti pilietybę.

4. Tai, kad prašytojas jau buvo persekiojamas ar buvo imtasi smurto veiksmų arba buvo tiesiogiai grasinama persekioti ar imtis smurto veiksmų, yra rimtas pagrįstos prašytojo persekiojimo baimės ar realaus pavojaus patirti smurtą požymis, nebent yra tinkamų priežasčių manyti, kad toks persekiojimas ar smurtas nesikartos.

5. Kai valstybės narės taiko principą, pagal kurį prašytojo pareiga yra pagrįsti tarptautinės apsaugos prašymą, ir kai prašytojo pareiškimo faktai nepagrįsti dokumentais ar kitais įrodymais, tokių faktų nebūtina patvirtinti, jei:

a) prašytojas sąžiningai stengėsi pagrįsti savo prašymą;

b) pateikta visa prašytojo turima informacija ir tinkamus paaiškinimus dėl kitos svarbios informacijos nepateikimo;

c) prašytojo pareiškimai yra nuoseklūs bei patikimi ir neprieštarauja turimai konkrečiai ir bendrai informacijai, susijusiai su prašytojo atveju;

d) prašytojas paprašė tarptautinės apsaugos anksčiausiu įmanomu laiku, nebent jis arba ji gali nurodyti tinkamą priežastį, dėl ko to nepadarė;

e) yra nustatyta, kad prašytojas yra patikimas.“

Direktyva 2005/85

17 Direktyvoje 2005/85 nustatomi būtiniausi reikalavimai dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse. Be to, joje nustatomos prieglobsčio prašytojų teisės.

18 Pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma visiems prieglobsčio prašymams, pateiktiems valstybių narių teritorijoje.

19 Minėto 3 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Kai valstybės narės taiko arba įveda procedūrą, pagal kurią prieglobsčio prašymai nagrinėjami kaip Ženevos konvencija grindžiami prašymai ir kaip kitokios tarptautinės apsaugos, suteikiamos Direktyvos [2004/83] <...> 15 straipsnyje apibrėžtais atvejais, prašymai, procedūros metu jos taiko šią direktyvą.“

20 Direktyvos 2005/85 II skyriuje „Pagrindiniai principai ir garantijos“ nustatomos minimalios prieglobsčio prašymų nagrinėjimo tvarkos taisyklės ir prieglobsčio prašytojams numatytos garantijos. Šį skyrių sudaro 6–22 straipsniai.

21 8 straipsnyje nustatyti konkretūs prašymų nagrinėjimo reikalavimai.

22 9 straipsnyje įtvirtinti sprendžiančiosios institucijos sprendimo reikalavimai.

23 10 straipsnyje išvardijamos prieglobsčio prašytojams numatytos garantijos.

24 12 straipsnyje numatyta prieglobsčio prašytojo teisė prieš priimant sprendimą atvykti asmeninio pokalbio, o 13 straipsnyje nustatyti asmeninio pokalbio reikalavimai.

25 Pagal 14 straipsnį parengiama raštiška kiekvieno asmeninio pokalbio ataskaita, apie kurią prieglobsčio prašytojai turėtų galimybę laiku gauti informaciją.

26 Direktyvos 2005/85 III skyriuje nustatytos pirmosios instancijos procedūrą reglamentuojančios taisyklės.

27 Tos pačios direktyvos V skyrius „Apeliacinės procedūros“ sudarytas iš vieno straipsnio (39 straipsnis), kurio 1 dalyje numatyta prieglobsčio prašytojų teisė į veiksmingą teisės gynimo priemonę, kurią galėtų panaudoti teisme, kad galėtų apskųsti dėl prieglobsčio prašymo priimtą sprendimą.

Nacionalinės teisės aktai

28 Airijoje išskiriami dviejų tipų prašymai, kurie pateikiami tarptautinei apsaugai gauti:

— pirma, prieglobsčio prašymas,

— antra, prašymas suteikti papildomą apsaugą sprendimo atmesti prieglobsčio prašymą atveju.

29 Šioje valstybėje narėje kiekvienas iš šių dviejų prašymų nagrinėjamas pagal tam tikrą procedūrą, o jos vyksta viena paskui kitą.

30 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nacionalinės teisės nuostatos, kuriose reglamentuojamas prieglobsčio prašymų nagrinėjimas, iš esmės pateikiamos 1996 m. Pabėgėlių įstatyme (*Refugee Act 1996*, toliau – 1996 m. įstatymas), galiojusiame aplinkybių pagrindinėje byloje klostymosi metu.

31 Prieglobsčio prašymų nagrinėjimo procedūra susideda iš kelių etapų:

— suinteresuotasis asmuo prieglobsčio prašymą pateikia *Office of the Refugee Applications Commissioner* (Prieglobsčio prašymų nagrinėjimo tarnyba (toliau – ORAC),

— prašytojas privalo užpildyti klausimyną,

— ORAC pareigūnas organizuoja pokalbį su prieglobsčio prašytoju,

— ORAC ministrui pateikia ataskaitą, kurioje rekomenduoja, ar prašytojui suteikti pabėgėlio statusą,

— jeigu minėtoje ataskaitoje rekomenduojama atmesti prieglobsčio prašymą, dėl jos gali būti pateiktas skundas *Refugee Appeals Tribunal* (Skundų dėl prieglobsčio klausimų teismas), kurį paprastai nagrinėja vienas teisėjas ir šis priima sprendimą patvirtinti arba atmesti ORAC rekomendaciją.

— Ministras sprendimą priima tokia tvarka:

— jeigu ORAC arba *Refugee Appeals Tribunal* priėmė prašytojui palankų sprendimą, jis privalo suteikti pabėgėlio statusą,

— jeigu siūloma atmesti prieglobsčio prašymą, jis gali tam pritarti, tačiau taip pat turi diskreciją suteikti pabėgėlio statusą,

— jeigu ministras prieglobsčio prašymą atmeta, jo pranešime apie ketinimą prieglobsčio prašytoją išsiųsti taip pat turi būti nurodyta informacija apie pastarojo teisę per 15 dienų kreiptis dėl papildomos apsaugos.

32 Dėl sprendimo atsisakyti suteikti pabėgėlio statusą panaikinimo gali būti kreipiamasi į teismą.

33 Prašymų suteikti papildomą apsaugą nagrinėjimo procedūra numatyta 2006 m. spalio 9 d. ministro priimtame *European Communities (Eligibility for Protection) Regulations 2006* (2006 m. Nutarime dėl Europos Bendrijų (apsaugos suteikimo reikalavimai), toliau – 2006 m. nutarimas), kuriuo pirmiausia siekiama perkelti Direktyvą 2004/83.

34 Prašymą suteikti papildomą apsaugą suinteresuotasis asmuo pateikia užpildęs tipinę formą, pateiktą 2006 m. nutarimo priede.

35 Minėtame nutarime nėra nuostatų, kuriose būtų numatyta, kad tokią apsaugą suteikti prašantis asmuo turi būti išklausytas per jo prašymo nagrinėjimo procedūrą.

36 Be to, 2006 m. nutarime nėra procedūrinių normų, kurios galėtų būti traktuojamos kaip įgyvendinančios Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrą sakinį.

37 Ministras išnagrinėja prašymą suteikti papildomą apsaugą ir priima motyvuotą sprendimą jį patenkinti arba atmesti.

38 Dėl sprendimo atmesti prašymą panaikinimo gali būti kreipiamasi į teismą.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

39 M., tutsių etninei grupei priklausantis Ruandos pilietis, 2008 m. gegužės 1 d. kreipėsi dėl prieglobsčio Airijoje.

40 Siekdamas pagrįsti prašymą M. tvirtina, kad jeigu grįžtų į savo kilmės šalį, būtų teisiamas karo teisme už tai, kad viešai kritikavo 1994 m. genocido tyrimo būdus. Jis teigia, kad labai nukentėjo nuo šio genocido, nes buvo nužudyti jo tėvai, trys broliai ir sesuo.

41 Dėl savo asmeninės padėties jis nurodo, kad, 2003 m. įgijęs teisės mokslų diplomą Ruandos valstybiniame universitete, ieškojo Ruandos Respublikos valstybės tarnautojo darbo vietos, tačiau jį vienintelį iš studijas baigusiųjų grupės, nepaisant jo diplomo, buvo atsisakyta įdarbinti. Užuot tapęs valstybės tarnautoju, jis buvo priverstas sutikti vykdyti pavaldinio pareigas karo prokuratūroje. Taip taikant karo teisės nuostatas buvo siekiama jį nutildyti ir užkirsti kelią skleisti su genocidu susijusią ir valdžios institucijoms nepalankią informaciją. Be to, jam buvo patarta neprotestuoti, o kitas karinis pareigūnas buvo nužudytas po to, kai pradėjo kelti keblius klausimus apie minėto genocido tyrimų procesą.

42 2006 m. birželio mėn. M. buvo priimtas į antrosios pakopos (LLM) studijas Airijos universiteto teisės fakultete. 2006 m. rugsėjo mėn. jis gavo studento vizą ir 2007 m. lapkričio mėn. gavęs diplomą priimančiojoje valstybėje narėje toliau užsiėmė tyrimais, susijusiais su karo nusikaltimais ir genocidu.

43 Pasibaigus vizos galiojimui M. pateikė prašymą suteikti prieglobstį Airijoje. Šis prašymas buvo atmestas, nes jo tvirtinimai dėl persekiojimo Ruandoje buvo pripažinti nepatikimais. 2006 m. rugpjūčio 30 d. ORAC rekomendaciją atmesti prašymą 2008 m. spalio 28 d. patvirtino *Refugee Appeals Tribunal*. Ministro sprendimas atsisakyti patenkinti prašymą suteikti prieglobstį suinteresuotajam asmeniui buvo įteiktas 2008 m. gruodžio mėnesį.

44 2008 m. gruodžio 31 d. M. pateikė prašymą suteikt jam papildomą apsaugą ir užpildė atitinkamą Airijos teisės aktuose numatytą klausimyną.

45 Šis prašymas buvo atmestas 2010 m. rugsėjo 24 d. ministro sprendimu. Savo sprendime ministras daug rėmėsi ankstesniu 2008 m. sprendimu atmesti suinteresuotojo asmens prašymą suteikti prieglobstį ir konstatavo, kad pastarasis neįrodė, jog yra pakankamai motyvų, parodančių, kad jam kyla rimtas smurto pavojus kilmės šalyje, nes yra didelių abejonių dėl šių teiginių patikimumo.

46 Būtent dėl šio ministro sprendimo panaikinimo 2011 m. sausio 6 d. M. *High Court* pareiškė ieškinį, kuriuo ginčijo sprendimo atmesti jo prašymą suteikti papildomą apsaugą teisėtumą, nes šio prašymo nagrinėjimo procedūra neatitinka Sąjungos teisės.

47 M. teigė, kad Airija nevisiškai perkėlė Direktyvą 2004/83, pirmiausia jos 4 straipsnio 1 dalies antrą sakinį ir 2 dalį bei 3 dalies pradžią, o ministras nagrinėdamas jo pateiktą prašymą suteikti papildomą apsaugą pažeidė tam tikras Sąjungos teisės normas.

48 Iš tikrųjų pagrindinis administracinių procedūrų teisingumo reikalavimas pirmiausia susijęs su teisės į gynybą laikymusi.

49 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką bet kurioje procedūroje, kurioje gali būti priimtas sprendimas asmens nenaudai, teisė būti išklausytam yra vienas pagrindinių Sąjungos teisės principų ir jį reikia užtikrinti, net jeigu nėra atitinkamą procedūrą reglamentuojančių teisės aktų, tam, kad suinteresuotajam asmeniui būtų suteikta galimybė tinkamai pareikšti savo nuomonę dėl informacijos, kuria remdamasi administracija ketina pagrįsti savo sprendimą. Šis principas įtvirtintas ir Chartijoje.

50 Atsižvelgiant į šiuos principus aiškinama Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta pareiga bendradarbiauti reiškia, kad ministras privalo iki gautinio sprendimo priėmimo M. pateikti savo įvertinimo rezultatus tam, kad jis galėtų pareikšti nuomonę dėl nepalankių siūlomo sprendimo aspektų, pateikdamas visus turimus dokumentus arba argumentus, kuriais galėtų paneigti kompetentingos nacionalinės institucijos poziciją ir atkreipti jos dėmesį į bet kurį reikšmingą klausimą, į kurį tinkamai neatsižvelgė.

51 Nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad M. niekada nebuvo išklausytas nagrinėjant jo prašymą suteikti papildomą apsaugą. Be to, per visą šio prašymo nagrinėjimo laikotarpį jam nebuvo pranešta, kurią informaciją ministras laikė reikšminga priimdamas sprendimą atsisakyti suteikti papildomą apsaugą, ir data, kada jis turėjo būti priimtas. Be to, siekdamas pagrįsti šį sprendimą ministras daug rėmėsi anksčiau sprendime atmesti M. prieglobsčio prašymą išdėstytais motyvais. Nagrinėjant ieškinį dėl sprendimo atmesti jo prieglobsčio prašymą surengti posėdį buvo atsisakyta dėl to, kad jis savo prašymą pateikė ne iškart atvykęs į Airiją ir kad nenurodė įtikinamos šią aplinkybę pateisinančios priežasties.

52 Airijos kompetentingos institucijos tvirtino, kad prašymas suteikti papildomos apsaugos statusą, kaip antai buvo pateiktas šiuo atveju, nagrinėjamas ne atskirai, o „prašytojui ir institucijoms aktyviai bendradarbiaujant“, nes toks prašymas vertinamas tik po to, kai ištiriamas (ir atmetamas) prašymas suteikti prieglobstį, kai suinteresuotojo asmens pastabos iš tikrųjų buvo išklausytos ir jis atsakė į išsamius klausimus. Vis dėlto pateikus prašymą vyksta ne „rungimosi, o inkvizitorinė“ procedūra. Tad Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje numatyta bendradarbiavimo pareiga taikytina tik vertinant prašymui pagrįsti pateiktus įrodymus, o ne priimant sprendimą. Be kita ko, daugeliu atveju prašymui suteikti papildomą apsaugą pagrįsti pateikiama medžiaga yra visiškai identiška tai, kuri jau buvo pateikta nagrinėjant prieglobsčio prašymą, arba bent iš esmės identiška ir bet kuriuo atveju bet kokia nauja informacija yra įvertinama.

53 Dėl sprendimo atsisakyti M. suteikti papildomą apsaugą esmės, pažymėtina, kad jis pagrįstas tuo, kad jo teiginiai nėra patikimi, ir tai patvirtina aplinkybė, jog pastarasis šiuos du prašymus pateikė gerokai vėliau, nei atvyko į Airijos teritoriją.

54 *High Court* abejoja, kad galėtų patvirtinti M. teiginius. Jis jau kelis kartus buvo nusprendęs, kad, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/83 turinį ir struktūrą bei jos priėmimo aplinkybes, prašymo suteikti papildomą apsaugą nagrinėjimo procedūra tokiomis sąlygomis, kaip antai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamojoje byloje, nepažeidžia šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nurodyto reikalavimo.

55 Vis dėlto iš *Raad van State* (Nyderlandai) 2007 m. priimto sprendimo matyti, kad Nyderlandų Karalystėje, kai kompetentinga institucija ketina priimti sprendimą atmesti prieglobsčio prašymą, prašytojui apie tai iš anksto pranešama, nurodant šio sprendimo motyvus, ir jis turi galimybę per nustatytą terminą išdėstyti raštu savo nuomonę.

56 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Jeigu atmetus prieglobsčio prašymą asmuo pateikia prašymą suteikti papildomą apsaugą ir siūloma šį prašymą atmesti, ar atsižvelgiant į <…> Direktyvos 2004/83 <…> 4 straipsnio [1 dalies pirmame sakinyje] valstybėms narėms numatytą pareigą bendradarbiauti su prašymą suteikti papildomą apsaugą pateikusiu asmeniu reikalaujama, kad šios valstybės narės administracinės valdžios institucijos iki galutinio sprendimo priėmimo pateiktų šio prašymo įvertinimo rezultatus tam, kad jis galėtų pareikšti nuomonę dėl nepalankių siūlomo sprendimo aspektų?“

Dėl prejudicinio klausimo

57 Siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą pirmiausia reikia pažymėti, kad Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalis taikytina tokiam prašymui, kaip antai pateiktas pagrindinėje byloje, kuriuo siekiama gauti papildomos apsaugos statusą.

58 Iš tikrųjų tiek atsižvelgiant į patį jos turinį, tiek į skyriaus, kuriame yra ši nuostata, pavadinimą, ji susijusi su „tarptautinės apsaugos prašymais“.

59 Remiantis Direktyvos 2004/83 2 straipsnio a ir g punktais „tarptautinė apsauga“ yra pabėgėlio statusas ir tarptautinės apsaugos statusas, o „tarptautinės apsaugos prašymas“ yra prašymas suteikti arba pabėgėlio statusą arba tarptautinės apsaugos statusą.

60 Vis dėlto, kalbant apie reikalavimo bendradarbiauti su prašytoju, kuris Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nustatytas atitinkamai valstybei narei, apimtį, pažymėtina, kad negalima pritarti M. pozicijai, jog pagal šią normą nacionalinei institucijai, kompetentingai nagrinėti prašymus suteikti papildomą apsaugą, privalu prašytojui iš anksto, prieš jam nepalankaus sprendimo priėmimą, kai ankstesnis to paties asmens prieglobsčio prašymas buvo atmestas, pateikti informaciją, kuria remdamasi ji ketina grįsti šį sprendimą, ir šiuo klausimu gauti suinteresuotojo asmens pastabas.

61 Konstatuotina, kad iš tikrųjų toks reikalavimas nėra kildinamas iš aptariamos nuostatos turinio. Jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs valstybėms narėms nustatyti tokias, kaip antai M. nurodytos, pareigas, jis jas būtų aiškiai nustatęs.

62 Be to, taip suprantama pareiga bendradarbiauti nebūtų suderinama su minėto teisės aktų leidėjo nustatyta tarptautinės pagalbos prašymų nagrinėjimo sistema.

63 Kaip matyti iš Direktyvos 2004/83 4 straipsnio turinio, jis susijęs su „faktų ir aplinkybių įvertinimu“.

64 Iš tikrųjų šis „įvertinimas“ vyksta dviem skirtingais etapais. Pirmasis etapas susijęs su faktinių aplinkybių, galinčių būti prašymą pagrindžiančiais įrodymais, nustatymu, o antrasis etapas – su šių įrodymų teisiniu įvertinimu, t. y. sprendimo dėl klausimo, ar, atsižvelgiant į nagrinėjamo atvejo aplinkybes, yra įvykdyti Direktyvos 2004/83 9 ir 10 arba 15 straipsniuose numatyti materialūs reikalavimai, priėmimu.

65 Pagal minėtos direktyvos 4 straipsnio 1 dalį, nors paprastai prašytojas privalo pateikti visą jo prašymui pagrįsti būtiną informaciją, atitinkama valstybė narė privalo bendradarbiauti su prašytoju nustatant atitinkamą su šiuo prašymu susijusią informaciją.

66 Šis valstybei narei nustatytas reikalavimas bendradarbiauti konkrečiai reiškia, kad jeigu dėl kokių nors priežasčių tarptautinės apsaugos prašytojas pateikė ne visą, neaktualią arba nereikšmingą informaciją, reikia, kad atitinkama valstybė narė šioje procedūros stadijoje aktyviai bendradarbiautų su prašytoju, kad būtų galima gauti visą prašymą pagrindžiančią informaciją. Be kita ko, valstybei narei gali būti paprasčiau nei prašytojui gauti tam tikrus dokumentus ir su jais susipažinti.

67 Be to, pirmesniame punkte nurodytas aiškinimas patvirtinamas Direktyvos 2005/85 8 straipsnio 2 dalies b punktu, pagal kurį valstybės narės užtikrina, kad būtų gaunama tiksli naujausia informacija apie bendrą padėtį prieglobsčio prašytojų kilmės šalyse ir, jei būtina, šalyse, kurias jie kirto tranzitu.

68 Vadinasi, aišku, kad Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalis susijusi tik su šio sprendimo 64 punkte nurodytu pirmuoju etapu, kai nustatomi faktai ir aplinkybės, kurie gali būti prieglobsčio prašymą pagrindžiantys įrodymai.

69 Tačiau akivaizdu, kad M. ginama pozicija susijusi su šio sprendimo tame pačiame punkte nurodytu antruoju etapu, susijusiu su išvadų, kurias reikia padaryti remiantis prašymą pagrindžiančia informacija, įvertinimu, t. y. nustatant, ar ji iš tikrųjų atitinka prašomos tarptautinės apsaugos suteikimo reikalavimus.

70 Tačiau toks prieglobsčio prašymo pagrįstumo tyrimas yra vien kompetentingos nacionalinės institucijos atsakomybė, todėl šioje procedūros stadijoje reikalavimas, kad ši institucija bendradarbiautų su prašytoju, kaip antai numatytas Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, neturi reikšmės.

71 Papildomai reikia pažymėti, kad pareigos bendradarbiauti apimtis, kokią ją teigia esant M., logiškai neatitinka Direktyvos 2004/83 sistemos.

72 Iš tikrųjų, atsižvelgiant į šios direktyvos turinį ir tikslą, ja siekiama vien, pirma, nustatyti visoms valstybėms narėms bendrus kriterijus dėl materialių reikalavimų, kuriuos turi atitikti trečiosios šalies pilietis, kad galėtų pasinaudoti tarptautine apsauga ir, antra, šios apsaugos materialų turinį.

73 Tačiau minėtoje direktyvoje nesiekiama nustatyti procedūrinių normų, taikytinų nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą, todėl nesiekiama nustatyti procedūrinių garantijų, kurios šiuo tikslu turi būti suteikiamos prieglobsčio prašytojui.

74 Šiomis sąlygomis šiuo klausimu darytina išvada, jog reikalavimas, kad atitinkama valstybė narė bendradarbiautų su prieglobsčio prašytoju, įtvirtintas Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, neturi būti aiškinamas taip, kad jeigu užsienietis po to, kai buvo atsisakyta jam suteikti pabėgėlio statusą, prašo suteikti papildomos apsaugos statusą ir kompetentinga nacionalinė institucija ketina atmesti ir šį jo prašymą, ši institucija privalo prieš priimdama sprendimą informuoti suinteresuotąjį asmenį apie ketinamą priimti nepalankų sprendimą dėl jo prašymo ir pateikti jam argumentus, kuriais remdamasi ketina jį atmesti, kad leistų šiam prašytojui išdėstyti savo poziciją šiuo klausimu.

75 Tai patikslinus iš pagrindinės bylos šalių Teisingumo Teismui pateiktų pastabų matyti, kad šioje byloje kyla bendresnis klausimas dėl užsieniečio teisės būti išklausytam per jo antrojo prašymo, kuriuo siekiama pasinaudoti papildoma apsauga, pateikto po to, kai buvo atmestas pirmasis prašymas suteikti pabėgėlio statusą, nagrinėjimo procedūrą, kaip yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, kurioje pradinis prašymas buvo išnagrinėtas per atskirą procedūrą, per kurią suinteresuotasis asmuo galėjo tinkamai išdėstyti savo pastabas.

76 Siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, svarbu nustatyti, ar esant tokiai situacijai, kaip antai susiklostė pagrindinėje byloje, kai yra dvi atskiros viena po kitos vykstančios prieglobsčio prašymo ir papildomos apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūros, pagal Sąjungos teisę nedraudžiama, kad nagrinėjant suinteresuotojo asmens antrąjį prašymą jis nebūtų iš naujo išklausytas prieš priimant sprendimą jį atmesti, nes, kaip tvirtino *High Court* ir Airija, jis buvo išklausytas per pirmojo prašymo suteikti pabėgėlio statusą nagrinėjimo procedūrą.

77 Pirmiausia svarbu pažymėti, kad būtiniausi reikalavimai dėl prašymo nagrinėjimo tvarkos ir prieglobsčio prašytojų teisės nustatytos Direktyvoje 2005/85.

78 Šiuo klausimu minėtoje direktyvoje, be kita ko, numatyta: prieglobsčio prašymai neatmetami ir negali būti nenagrinėjami vien dėl to, kad nebuvo pateikti nedelsiant (8 straipsnio 1 dalis); prašymai nagrinėjami ir sprendimai priimami individualiai, objektyviai ir nešališkai (8 straipsnio 2 dalies a punktas); tais atvejais, kai prašymas atmetamas, sprendime nurodomos faktinės ir teisinės priežastys (9 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa) ir prieš sprendžiančiajai institucijai priimant sprendimą prieglobsčio prašytojui suteikiama galimybė atvykti asmeninio pokalbio dėl jo prieglobsčio prašymo tokiomis sąlygomis, kurios leistų suinteresuotajam asmeniui išsamiai išdėstyti savo prašymų priežastis (12 straipsnis ir 13 straipsnio 3 dalis).

79 Tačiau Direktyva 2005/85 netaikytina prašymams suteikti papildomą apsaugą, išskyrus atvejus, kai valstybė narė nustato vieną procedūrą, kai prašymas nagrinėjamas atsižvelgiant į abi tarptautinės apsaugos formas, t. y. dėl pabėgėlio statuso ir dėl papildomos apsaugos statuso suteikimo. Iš tikrųjų tokiu atveju šioje direktyvoje nustatytos normos turi būti taikomos per visą procedūrą, tad ir tada, kai kompetentinga nacionalinė institucija nagrinėja prašymą suteikti papildomą apsaugą.

80 Tačiau taip nėra Airijoje, nes ši valstybė narė nusprendė nustatyti dvi atskiras, atitinkamai prieglobsčio prašymo ir papildomos apsaugos prašymo, nagrinėjimo procedūras, kai antrasis prašymas gali būti pateiktas tik atmetus pirmąjį prašymą. Šiomis aplinkybėmis pagal Airijos teisę Direktyvoje 2005/85 įtvirtintų garantijų ir principų paisoma tik nagrinėjant prašymus suteikti pabėgėlio statusą. Dėl prašytojo teisės būti išklausytam iki sprendimo priėmimo *High Court* savo sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pažymėjo, kad pagal nacionalinių teismų praktiką šio formalumo neturi būti paisoma nagrinėjant atmetus prieglobsčio prašymą pateiktą prašymą suteikti papildomą apsaugą, nes suinteresuotasis asmuo jau buvo išklausytas nagrinėjant jo prieglobsčio prašymą, o abi procedūros labai susijusios.

81 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką teisės į gynybą paisymo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas (žr., be kita ko, 2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, Rink. p. I-1935, 42 punktą ir 2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Sopropé*, C-349/07, Rink. p. I-10369, 36 punktą).

82 Šiuo atveju, konkrečiau kalbant apie teisę būti išklausytam per bet kokią procedūrą, kuri yra viena iš minėto pagrindinio principo sudedamųjų dalių (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 7 punktą ir 1989 m. spalio 18 d. Sprendimo *Orkem prieš Komisiją*, 374/87, Rink. p. 3283, 32 punktą), pažymėtina, kad šiuo metu ji yra įtvirtinta ne tik Chartijos 47 ir 48 straipsniuose, pagal kuriuos užtikrinamas teisės į gynybą ir teisės į teisingą kiekvieno teismo procesą paisymas, bet ir jos 41 straipsnyje, pagal kurį užtikrinama teisė į gerą administravimą.

83 Šio 41 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad ši teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę, kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo, ir administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus.

84 Konstatuotina, kad, kaip matyti iš jos turinio, ši nuostata yra visuotinai taikoma.

85 Be to, Teisingumo Teismas visada tvirtino teisės būti išklausytam svarbą ir jos labai plačią apimtį Sąjungos teisės sistemoje, pripažindamas, kad ši teisė turi būti taikoma per bet kurią procedūrą, kai gali būti priimtas nepalankus sprendimas (žr., be kita ko, 1974 m. spalio 23 d. Sprendimo *Transocean Marine Paint Association prieš Komisiją* 42 punktą ir minėto Sprendimo *Sopropé* 36 punktą).

86 Pagal Teisingumo Teismo praktiką šios teisės turi būti paisoma, net jei taikytinuose teisės aktuose toks formalumas aiškiai nenumatytas (žr. minėto Sprendimo *Sopropé* 38 punktą).

87 Teisė būti išklausytam bet kuriam asmeniui užtikrina galimybę vykstant administracinei procedūrai iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo tinkamai pareikšti savo nuomonę (žr., be kita ko, 2005 m. birželio 9 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-287/02, Rink. p. I-5093, 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; minėto Sprendimo *Sopropé* 37 punktą; 2009 m. spalio 1 d. Sprendimo *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware prieš Tarybą*, C-141/08 P, Rink. p. I-9147, 83 punktą ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Prancūzija prieš People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, Rink. p. I-13427, 64 ir 65 punktus).

88 Minėta teisė taip pat reiškia, kad administracija, rūpestingai ir nešališkai išnagrinėjusi visą aptariamam atvejui reikšmingą informaciją ir nurodžiusi išsamius sprendimo motyvus, turi atidžiai susipažinti su suinteresuotojo asmens pateiktomis pastabomis (žr. 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Technische Universität München*, C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktą ir minėto Sprendimo *Sopropé* 50 punktą), nes pareiga nurodyti pakankamai išsamius ir konkrečius sprendimo motyvus, kad suinteresuotasis asmuo galėtų suprasti, kodėl jo prašymas buvo atmestas, kildintina iš teisės į gynybą paisymo principo.

89 Remiantis išdėstytais argumentais darytina išvada, kad taip aiškinama prieglobsčio prašytojo teisė būti išklausytam turi būti visiškai taikoma kompetentingos nacionalinės institucijos pagal bendrąją Europos prieglobsčio sistemą priimtas taisykles organizuojamoje prašymo suteikti papildomą apsaugą nagrinėjimo procedūroje.

90 Šiuo klausimu negalima pritarti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir Airijai, kad tuo atveju, kai, kaip šioje valstybėje narėje, papildomos apsaugos prašymas nagrinėjamas per atskirą procedūrą, kuri būtinai eina tuoj po sprendimo atmesti prieglobsčio prašymą, priimtą pasibaigus tyrimui, per kurį suinteresuotasis asmuo buvo išklausytas, nagrinėjant papildomos apsaugos prašymą iš naujo išklausyti šį asmenį nėra būtina, nes šis formalumas tam tikra dalimi dubliuojasi su tuo formalumu, kuriuo užsienietis jau pasinaudojo labai panašiomis aplinkybėmis.

91 Atvirkščiai, jeigu valstybė narė nusprendė nustatyti dvi atskiras prieglobsčio prašymo ir papildomos apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūras, svarbu, kad, atsižvelgiant į jos svarbą, suinteresuotojo asmens teisė būti išklausytam būtų visiškai užtikrinta per kiekvieną iš šių dviejų procedūrų.

92 Be to, toks aiškinimas juo labiau pagrįstas pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, nes pagal paties prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktą informaciją kompetentinga nacionalinė institucija iš esmės rėmėsi tos pačios institucijos sprendime atmesti prieglobsčio prašymą išdėstytais motyvais, nors pagal Direktyvą 2004/83 pabėgėlio statuso suteikimo reikalavimai nėra tokie patys kaip papildomos apsaugos statuso suteikimo reikalavimai, be to, skiriasi pagal šiuos statusus suteikiamos teisės.

93 Reikia pridurti, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog valstybės narės ne tik privalo savo nacionalinę teisę aiškinti taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, bet taip pat nesivadovauti tokiu aiškinimu, kuris pažeistų Sąjungos teisės sistemos saugomas pagrindines teises arba kitus bendruosius Sąjungos teisės principus (žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *N. S. ir kt.*, C-411/10 ir C-493/10, Rink. p. I-13905, 77 punktą).

94 Tad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgęs į šį Sąjungos teisės išaiškinimą, turi įvertinti M. pateikto papildomos apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūros atitiktį šiai teisei ir tuo atveju, jei nustatytų, kad pastarojo teisė būti išklausytam buvo pažeista, padaryti tinkamas išvadas.

95 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateikta klausimą reikia atsakyti taip:

— reikalavimas, kad atitinkama valstybė narė bendradarbiautų su prieglobsčio prašytoju, įtvirtintas Direktyvos 2004/83 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, neturi būti aiškinamas taip, kad jeigu užsienietis po to, kai buvo atsisakyta jam suteikti pabėgėlio statusą, prašo suteikti papildomos apsaugos statusą ir kompetentinga nacionalinė institucija ketina atmesti ir šį prašymą, ši institucija privalo prieš priimdama sprendimą informuoti suinteresuotąjį asmenį apie ketinamą priimti nepalankų sprendimą dėl jo prašymo ir pateikti argumentus, kuriais remdamasi ketina jį atmesti, kad leistų šiam prašytojui išdėstyti savo poziciją šiuo klausimu,

— tačiau, kalbant apie tokią sistemą, kuri nustatyta pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų, pagal kurią numatytos dvi atskiros viena po kitos einančios prašymų suteikti atitinkamai pabėgėlio statusą ir papildomos apsaugos statusą nagrinėjimo procedūros, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užtikrinti, kad per kiekvieną iš šių procedūrų būtų paisoma prašytojo pagrindinių teisių ir ypač teisės būti išklausytam, dėl ko iki sprendimo nesuteikti prašomos apsaugos priėmimo jam turėtų būti suteikta tinkama galimybė pateikti pastabas. Pagal tokią sistemą aplinkybė, kad suinteresuotasis asmuo jau buvo tinkamai išklausytas, kai buvo nagrinėjamas jo prašymas suteikti pabėgėlio statusą, nereiškia, kad šio formalumo nereikia laikytis per papildomos apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

96 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

Reikalavimas, kad atitinkama valstybė narė bendradarbiautų su prieglobsčio prašytoju, įtvirtintas 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų 4 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, neturi būti aiškinamas taip, kad jeigu užsienietis po to, kai buvo atsisakyta jam suteikti pabėgėlio statusą, prašo suteikti papildomos apsaugos statusą ir kompetentinga nacionalinė institucija ketina atmesti ir šį prašymą, ši institucija privalo prieš priimdama sprendimą informuoti suinteresuotąjį asmenį apie ketinamą priimti nepalankų sprendimą dėl jo prašymo ir pateikti argumentus, kuriais remdamasi ketina jį atmesti, kad leistų šiam prašytojui išdėstyti savo poziciją šiuo klausimu.

Tačiau, kalbant apie tokią sistemą, kuri nustatyta pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų, pagal kurią numatytos dvi atskiros viena po kitos einančios prašymų suteikti atitinkamai pabėgėlio statusą ir papildomos apsaugos statusą nagrinėjimo procedūros, prašymą

priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi užtikrinti, kad per kiekvieną iš šių procedūrų būtų paisoma prašytojo pagrindinių teisių ir ypač teisės būti išklausytam, dėl ko iki sprendimo nesuteikti prašomos apsaugos priėmimo jam turėtų būti suteikta tinkama galimybė pateikti pastabas. Pagal tokią sistemą aplinkybė, kad suinteresuotasis asmuo jau buvo tinkamai išklausytas, kai buvo nagrinėjamas jo prašymas suteikti pabėgėlio statusą, nereiškia, kad šio formalumo nereikia laikytis per papildomos apsaugos prašymo nagrinėjimo procedūrą.

Parašai.